

วัดป่าเวียงจันทร์

ถิ่นคนไต

กระทรวงศึกษาธิการ

วัดป่าเวียงอินทร์

ถิ่นคนไต

หนังสืออ่านเพิ่มเติมสังคมศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

วัดฟ้าเวียงอินทร์ ถิ่นคนไต

ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๔

จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-269-0197

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว วังทองหลาง

กทม. ๑๐๓๑๐

นายวิชัย พยัคฆโส ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

ข้อมูลรายการหนังสือ

๒๕๔.๓๓ กรมวิชาการ.

ก-ว วัดฟ้าเวียงอินทร์ ถิ่นคนไต/กรมวิชาการ.--กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

๑๐๔ หน้า. ภาพประกอบ; ๒๑ ซม.

๑. วัดฟ้าเวียงอินทร์. ๒. ชื่อเรื่อง.

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาในมาตรา ๒๔ ที่ให้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้นั้น กรมวิชาการเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้คัดเลือกครู นักวิชาการศึกษา และศึกษานิเทศก์เข้ารับการอบรมตามโครงการการเขียนและบรรณาธิการกิจหนังสือสารคดีในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติส่วนภูมิภาคประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ จังหวัดลำปาง และได้พิจารณาผลงานเขียนสารคดีที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นของบุคลากรดังกล่าว โดยกรมวิชาการนำมาจัดพิมพ์เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๙ เล่ม เพื่อเผยแพร่ให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

หนังสือเรื่อง วัดฟ้าเวียงอินทร์ ถิ่นคนไต เล่มนี้เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในจำนวน ๙ เล่ม ดังกล่าวข้างต้น ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของจังหวัดเชียงใหม่โดยสังเขป เพื่อนำสู่เรื่องของอำเภอเวียงแหง และตำบลเปียงหลวงซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดฟ้าเวียงอินทร์วัดในเขตชายแดนไทย-พม่า และเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุของชาวไตแต่บรรพกาล นอกจากนี้ยังนำเสนอปัญหาและความคาดหวังของชาวไตต่อวัดฟ้าเวียงอินทร์

กรมวิชาการ ขอขอบคุณอาจารย์วัลลย์พร ถาอ้าย และอาจารย์วิภาดา เปรมวุฒิ ผู้เขียนและเรียบเรียง รวมทั้งผู้ที่มีส่วนทุกท่านที่ทำให้การจัดทำหนังสือสำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะให้ประโยชน์แก่นักเรียนและผู้อ่านตามสมควร

(นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

อธิบดีกรมวิชาการ

๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่	๑
เวียงแหง อำเภอชายแดนไทย-พม่า	๔
ที่ตั้งวัดฟ้าเวียงอินทร์	
เปียงหลวง หมู่บ้านชายแดนถิ่นฟ้าเวียงอินทร์	๑๘
ชนเผ่าไต ชายแดนไทย-พม่า	๒๒
ไตหรือไทยใหญ่ที่เปียงหลวง	๒๕
สูงสุดฟ้าคือเวียงอินทร์	๒๘
สรวงสวรรค์ของชาวไต	
บอกเล่าความเป็นมาเจดีย์ทอง	๓๔
สภาพวัดกับความเชื่อของชนเผ่าไต	๔๑
วิหารฝั่งไทย	ส่วนหนึ่งของฟ้าเวียงอินทร์ ๕๑
วัดฟ้าเวียงอินทร์ความผูกพันของชนเผ่าไต	๖๐
โรงเรียนกาญจนาภิเษก โรงเรียนสอนภาษาไทยของครูช้าง	๖๔
ปัญหาด้านการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อวัดฟ้าเวียงอินทร์	๖๘
ความคาดหวังของชาวไตต่อวัดฟ้าเวียงอินทร์	๗๒
และอนาคตของชนเผ่าไต	
นิราศวัดฟ้าเวียงอินทร์	๗๕
ภาคผนวก	๙๑
บรรณานุกรม	๙๖

ป้ายแสดงเขตอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
ประมาณ ๑๓๗ กิโลเมตร จากจังหวัดเชียงใหม่

นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่

เชียงใหม่ดินแดนแห่งดอกไม้งาม เทือกเขาสูงสง่า วัฒนธรรมล้ำค่ายากที่จะหาใดเปรียบ เป็นเมืองเก่าแก่ศูนย์กลางอาณาจักรล้านนาไทย เป็นเมืองที่ก่อตั้งขึ้นโดยพญามังราย เมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘ ภายหลังจากที่ทรงรวบรวมหัวเมืองน้อยใหญ่เข้าเป็นแผ่นดินเดียวกันได้สำเร็จ เป็นเมืองที่มีประวัติการก่อสร้างอันน่าภาคภูมิใจ และมีอายุครบ ๗๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ผ่านมา

พญามังรายได้ทรงอัญเชิญพระสหายสองพระองค์ คือ พญาร่วงแห่งสุโขทัยและพญางำเมืองแห่งเมืองพะเยา มาร่วมสร้างราชธานีใหม่ โดยเรียกชื่อว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่”

นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่มีกษัตริย์ที่นำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ดินแดนหลายพระองค์ โดยเฉพาะพระเจ้ากือนา กษัตริย์ที่ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา โดยได้อัญเชิญพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าไปประดิษฐานบนดอยสุเทพ และได้ส่งทูตไปขอพระเถระจากสุโขทัยมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในอาณาจักรล้านนาไทย

เชียงใหม่เป็นดินแดนที่แม้แต่รัฐสยามในครั้งกระโน้นก็ยังกริ่งเกรงถึงความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสมเด็จพระนางเจ้า-วิกตอเรียแห่งอังกฤษ ได้เคยทาบถามเจ้าดารารัศมี ธิดาสุดที่รักของเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ เพื่อไปเป็นบุตรบุญธรรม ก่อนที่เจ้าดารารัศมีจะไปเป็นพระราชชายาในรัชกาลที่ ๕

เชียงใหม่จึงเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรม

ของล้านนาไทย ตลอดจนเคยเป็นที่สังคายนาพระไตรปิฎกเมื่อปี พ.ศ. ๒๐๒๐ ในสมัยพระเจ้าติโลกราช

นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่มีกษัตริย์เชื้อสายราชวงศ์มัง-รายปกครองมานานถึง ๒๐๐ ปีเศษ และเป็นเมืองขึ้นของพม่าในปี พ.ศ. ๒๑๐๑ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๗ พระยาจำบ้านและพระเจ้า-กาวิละได้ร่วมกันต่อต้านพม่า โดยอัญเชิญสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ยกทัพมาขับไล่พม่า เชียงใหม่จึงได้ผนวกเข้าเป็นราชอาณาจักรสยาม เป็นครั้งแรก และได้ขึ้นกับไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอด-ฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ โดยมีฐานะเป็นเมืองประเทศราช

ต่อมาเจ้าผู้ครองนครองค์สุดท้ายคือเจ้าแก้วนรวิชัย ถึงแก่-พิราลัยในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ นครเชียงใหม่จึงมีผู้ว่าราชการจังหวัด เช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย

นครเชียงใหม่เป็นดินแดนเสมือนเมืองในฝัน ที่เล่าขานสืบ-ต่อกันมา เป็นเมืองที่มีวัฒนธรรมเป็นเลิศ มีความสงบร่มเย็นภายใต้-ร่มเงาพระพุทธศาสนา ผู้คนมีจิตใจโอบอ้อมอารี มีธรรมชาติที่-สวยงาม เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวหลายคนใฝ่ฝันถึง

และหากจะตามความฝันของนักท่องเที่ยวบนเส้นทางแห่ง-ความจริงและความงามอลังการของพระพุทธศาสนาที่อยู่คู่กับนพบุรี-ศรีนครพิงค์ แล้วจะพบว่า เหนือแคว้นแดนไทย ในดินแดนแห่ง-ดอกไม้งาม เกาะกลางทะเลภูเขา ด้านหลังของเทือกเขาสูงสง่า ซึ่ง-สูงเป็นอันดับที่ ๓ ของเมืองไทย คือ เทือกเขาดอยหลวง อันเป็น-ส่วนหนึ่งของเทือกเขาถนนธงชัย ยังมีดินแดนที่น่าสนใจแฝงตัวอยู่-ด้านหลังของเทือกเขาสูงนี้ เป็นดินแดนที่เรียกได้ว่าเกือบจะตกไป

อยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษ ขณะที่ยังอยู่ในยุคของการแสวงหา
อาณานิคม เป็นดินแดนรัฐชายขอบของไทยที่มีศูนย์รวมจิตใจ คือ
“วัดฟ้าเวียงอินทร์”

เวียงแหง อำเภอชายแดนไทย-พม่า ที่ตั้งวัดฟ้าเวียงอินทร์

วัดฟ้าเวียงอินทร์ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านหลักแดง หมู่ที่ ๑ ตำบล
เปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ คืออยู่ระหว่าง
ชายแดนไทยกับรัฐฉานของพม่า

อำเภอเวียงแหงเป็นอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดของ
ประเทศไทย (จำนวน ๒๒,๕๒๙ คน สํารวจเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.
๒๕๔๒) และมีเนื้อที่ประมาณ ๖๗๒ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่
เป็นเนินเขา ที่ราบมีเพียงส่วนน้อย ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทย
หรือชาวไทยใหญ่ และชาวกะเหรี่ยงซึ่งอาศัยอยู่บนที่ราบ ส่วนตาม
สันดอยมักเป็นชาวเขาเผ่าลีซอ

ในอดีตเวียงแหงหรือเมิงแหงเป็นดินแดนที่ถูกทอดทิ้ง ขาด
การเหลียวแลจากเมืองหลวง เป็นดินแดนที่อำนาจรัฐสยามมีอยู่

เทือกเขาดอยขุนคอง กั้นระหว่างอำเภอเวียงแหงกับอำเภอเชียงดาว

อย่างเบาบางมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะความห่างไกล การคมนาคม
ลำบาก ถนนหนทางยังไม่สะดวก

อำเภอเวียงแหงเป็นอำเภอที่แยกออกมาจากอำเภอ
เชียงดาว และนับเป็นอำเภอที่ห่างไกลที่สุดแห่งหนึ่งของภาคเหนือ
เมืองแห่งเดิมเป็นหนึ่งในเมืองใหญ่บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสาละวิน
เป็นเมืองที่รอดพ้นจากการยึดครองของอังกฤษอย่างหวุดหวิด ด้วย
พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕

การเดินทางสู่เวียงแหงจากตัวเมืองเชียงใหม่หรือการเดินทาง
จากเวียงแหงสู่ตัวเมืองเชียงใหม่ ต้องใช้การเดินทางเท้าหรือใช้
ช้างม้า และต้องแะพักที่ทำการป่าไม้ดอยขุนคองหรือที่หมู่บ้านเลา
ดังนั้นเมื่อเอ่ยถึงเวียงแหงในสมัยก่อนแล้วคงไม่มีใครอยากจะไป

ดอกหญ้าริมทางที่สวยงามในฤดูหนาวบนเส้นทางสู่เวียงแหง

แต่ขณะนี้เวียงแห่งกำลังได้รับความสนใจทางด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ในฐานะที่เป็นเส้นทางสายประวัติศาสตร์ เป็นเส้นทางเดินทัพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่กรีธาทัพไปตีพม่าในด้านนี้ และเวียงแห่งนี้ยังเป็นดินแดนที่ได้รับความสนใจทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม เชื้อชาติ และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งคนไตที่มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง

บนเส้นทางที่จะนำไปสู่อำเภอเวียงแห่งต้องผ่านอำเภอแม่แตง และอำเภอเชียงดาว ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง เช่น ปางช้างแตง-ดาว ถ้ำเชียงดาว สถูปของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่บ้านเมืองงาย พระสถูปเจดีย์ซึ่งเชื่อกันว่า ก่อนที่จะสร้างนั้นได้นำเอาก่อนอิฐจาก“กองมูขุนหอคำไต*” ในเขตเมืองหางของพม่า มาก่อเป็นฐานของพระสถูปเจดีย์

ต่อมาพม่าได้ระเบิดกองมูขุนหอคำไตจนราบเรียบและไม่มีการบูรณะขึ้นมาใหม่ ซึ่งคงจะทำให้ขวัญและกำลังใจของชนชาติไตเสียไปไม่น้อยเลยทีเดียว เพียงแต่วิญญานของความเป็นไตยังคงหลงเหลืออยู่ในชีวิตของชนเผ่าไตทุกคน และเป็นสิ่งที่น่าเสียดายไม่น้อยเลยทีเดียว เพราะหากว่ากองมูขุนหอคำไตนี้อย่างคงอยู่ ก็คงจะเป็นสถานที่ที่น่าสนใจทั้งทางด้านศิลปการก่อสร้าง ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้

*กองมูขุนหอคำไตนี้อาจหมายถึงชาวไทยใหญ่ให้ความเคารพนับถือกันมาก เชื่อกันว่าเมื่อใดก็ตามที่ชาวไทยใหญ่จะรบกับพม่าและไปนมัสการกองมูขุนหอคำไตก่อนมักจะรบชนะเสมอ

ชาวเขาเผ่าลีซอบ้านเลาวกำลังขายผลผลิตทางการเกษตรอยู่ริมทาง

มีคำกล่าวไว้ว่า “ชาติใดก็ตามที่วัฒนธรรมยังไม่สิ้นสูญ... ชาตินั้นก็ยังไม่สิ้นสูญ” หากคำกล่าวนี้เป็นจริงวัดฟ้าเวียงอินทร์ก็ คงจะเป็นประจักษ์พยานได้ดีว่า “คนไต่ยังไม่สิ้นชาติ”

การเดินทางสู่อำเภอเวียงแหงในปัจจุบันต้องอาศัยเส้นทาง สายเชียงใหม่-เชียงดาว ระยะทางจากเชียงใหม่ถึงอำเภอเชียงดาว ประมาณ ๗๒ กิโลเมตร และจากตัวอำเภอเชียงดาว เดินทางต่อไป อีก ๖ กิโลเมตรก็จะพบทางแยกซ้ายมือสู่อำเภอเวียงแหงและบ้าน อรุโณทัย (บ้านหนองอูก ชายแดนไทยพม่า ทางด้านด่านก๊วยผาวอก) โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑๗๘ และก่อนที่จะเลี้ยวซ้ายจาก เส้นทางสายเชียงดาว-ฝาง เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๑๑๗๘ จะ พบป้ายคำขวัญของอำเภอเวียงแหงที่ว่า

“แหล่งทองสีดำ

เกาะกลางทะเลภูเขา

เมืองโบราณชายแดน

แคว้นนเรศวร”

เดินทางต่อไปบนเส้นทางนี้อีกประมาณ ๙ กิโลเมตรกว่าๆ จนถึงบ้านแม่จางจะพบป้อมยามตำรวจด่านชาวมือ และที่หน้าป้อมยาม ทางด้านซ้ายมือจะพบทางแยกขึ้นเขา (ทางหลวงหมายเลข ๑๓๒๒)

การเดินทางในช่วงนี้เป็นการเดินทางตามสันดอยที่คดเคี้ยว แต่ถนนลาดยางตลอด ธรรมชาติสองข้างทางเต็มไปด้วยต้นไม้ ภูเขา พุงนา สลับกับหุบเหว การขับรถจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง

เส้นทางที่คดเคี้ยวจากเชียงดาวสู่เวียงแหง

ก่อนจะถึงอำเภอเวียงแหงจะพบหมู่บ้านลีซอแม่จำเหนือ หน่วยพิทักษ์ป่าขุนแม่งาย หน่วยจัดการต้นน้ำขุนคอง หมู่บ้านลีซอ ขุนคอง หน่วยจัดการต้นน้ำแม่งาย หมู่บ้านลีซอเลาญ ประตูลู่เวียงแหง และมีหมู่บ้านชาวเขาอีกหลายๆ หมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านลีซอแม่แตะ เป็นต้น

หมู่บ้านลีซอเลาญ

เนินเขาซ้ายมือก่อนจะถึงบ้านเลาญ

ระยะทางจากป้อมตำรวจบ้านแม่จางถึงอำเภอเวียงแห่งเป็นระยะทาง ๕๐ กิโลเมตร และก่อนที่จะออกจากตัวอำเภอเวียงแห่งนั้นจะมองเห็นรัศมีอันเรืองรองของพระบรมธาตุแสนไห ซึ่งอยู่บนเนินเขาทางด้านขวามือ วัดพระบรมธาตุแสนไหเป็นอีกวัดหนึ่งที่ชาวไตให้ความเคารพนับถือ และมีทางขึ้นสำหรับให้รถวิ่งขึ้นไปจนถึงองค์พระธาตุ พระที่อยู่ในวัดแห่งนี้ได้บอกเล่าถึงตำนานของการสร้างวัดนี้ให้ฟังว่า ในสมัยพุทธกาลพระพุทธองค์ได้เสด็จมาถึงที่นี่ ทรงเห็นว่าเป็นที่เหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรม จึงทรงประทับแรม ณ ที่แห่งนี้ และมีชาวกะเหรี่ยง (ยาง) ได้นำอาหารมาถวาย พร้อมด้วยผลแดงโม พระอานนท์ซึ่งติดตามพระพุทธองค์มาได้นำแดงโมนั้นไปผ่าซีก และได้ทิ้งเปลือกให้ลอยตามน้ำไป จึงเรียกชื่อน้ำนั้นว่าแม่น้ำแดง และขณะที่พระอานนท์นำแดงโมนั้นไปถวายให้เสวย พระทนต์ของพระองค์ได้กะเทาะออก (คำว่า “กะเทาะ” ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า “แหง”) พระพุทธองค์ทรงมอบพระทนต์ที่กะเทาะออกให้ชาวกะเหรี่ยงนั้นเพื่อเป็นทาน

ต่อมาเมืองนี้จึงชื่อว่า “เมืองแหง” และได้อัญเชิญพระทนต์ไปบรรจุไว้ในสถูปบนยอดเขา ซึ่งในตอนแรกนั้นพระสถูปองค์นี้สร้างด้วยไม้ ต่อมาได้เกิดปาฏิหาริย์ขึ้น คือ มีรัศมีแผ่สว่างไสวไปทั่วบริเวณ พระสถูปองค์นี้ พระยาเจตบุตรเจ้าเมืองจึงประกาศให้ประชาชนร่วมใจกันสร้างพระบรมธาตุขึ้น นับมูลค่าได้ถึงแสนไห จึงได้ชื่อว่า “พระบรมธาตุแสนไห” และวัดฟ้าเวียงอินทร์เป็นหนึ่งในวัดอันเป็นบริวารของวัดดังกล่าว

พระบรมธาตุแสนไหอันสง่างามบนเนินเขา

พระอาจารย์ที่วัดพระบรมธาตุแสนไหกับแกนพระธาตุของเก่า

และที่วัดพระบรมธาตุแสนไหในปัจจุบัน ยังมีแกนพระธาตุ
ของเก่า ไหโบราณ เบี้ยโบราณ และจารึกโบราณหลงเหลืออยู่

ไหโบราณและเบี้ยโบราณ

ศิลาจารึกที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งพบในวัดพระธาตุแสนไห

พระมาลาและพระแสงปืนจำลองของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

จากอำเภอเวียงแหงถึงหมู่บ้านเปียงหลวงเป็นระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร ก่อนเข้าสู่เปียงหลวงจะพบซุ้มประตู ตามแบบซุ้มประตูของหมู่บ้านชายแดนต่างๆ ไปในแถบนี้ (ซุ้มประตูนี้รูปแบบจะเหมือนกับซุ้มประตูที่หมู่บ้านอรุโณทัยหรือบ้านหนองอุกชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่) และที่ขวามือของซุ้มจะมีด้านของอาคารรักษาดินแดน (อ.ส.) ตั้งอยู่

เส้นทางจากบ้านเลวสู่เปียงหลวง

ชุมชนประตูป่าบ้านเปือยหลวง

เปียงหลวง

หมู่บ้านชายแดนถิ่นฟ้าเวียงอินทร์

เปียงหลวงในปัจจุบันเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่พอสมควร คำว่า “เปียงหลวง” หมายถึงที่ราบใหญ่ ที่นี้นอกจากจะเป็นหมู่บ้านชายแดนที่เป็นที่ตั้งของเจดีย์ทองอันงดงามแล้ว ยังเป็นเสมือนดินแดนที่คนใดเชื่อมั่นว่าเป็นเวียงอินทร์ที่พวกเขาจะอาศัยอยู่ได้อย่างสงบสุข ด้วยพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นมิ่งขวัญของชนทุกเผ่า

ในเขตหมู่บ้านเปียงหลวงถนนหนทางค่อนข้างสะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีร้านขายของ ขายอาหาร มีร้าน

สภาพถนนในบ้านหลักแต่ก่อนจะถึงวัดฟ้าเวียงอินทร์

เช่าวิดีโอ ตลาดสด เกสต์เฮาส์ และมีงานดาวเทียมในเขตหมู่บ้าน ด้วย ซึ่งบ่งบอกฐานะของชาวบ้านว่ามีฐานะดีพอสมควร บ้านเรือนปลูกสร้างอย่างมั่นคง แข็งแรง ถนนสายหลักในหมู่บ้านไม่กว้างมากนัก แต่ก็เปรียบเสมือนเส้นกันอาณาเขตระหว่างชาวไทยใหญ่กับชาวจีนฮ่อสายนายพลเลาลี ซึ่งอพยพมาจากแม่ฮ่องสอน ภายในหมู่บ้านมีมอเตอร์ไซด์รับจ้างที่รับส่งระหว่างบ้านเปียงหลวงกับบ้านหลักแต่ง

ผู้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านหลักแต่งอันเป็นที่ตั้งของวัดฟ้าเวียงอินทร์เป็นคนแรกคือ แม่เฒ่าชื่อ ยู ยูอินทร์ อายุประมาณ ๘๐ กว่าปี มีสามีชื่อเจ้าหาญน้อยอินทร์ อพยพมาจากรัฐฉานของพม่า เดิมมาปลูกไร่ปลูกสวนอยู่ที่นี่ จึงนับได้ว่าแม่เฒ่าเป็นคนที่มาก่อตั้งชุมชนบ้านหลักแต่งและเป็นชาวไตที่เป็นประจักษ์พยานของชุมชนแห่งนี้

แม่เฒ่ายู ยูอินทร์ ในกระท่อมที่พัก

ตรงข้ามกับเปียงหลวงคือเมืองทา ถัดขึ้นไปทางเหนือคือเมืองจวด และเมื่อเลาะแนวตะเข็บชายแดนไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้จะเป็นเมืองใหม่หรือหมอกใหม่ ซึ่งบริเวณนี้เคยเป็นเขตอิทธิพลของกองกำลังกู้ชาติไทยใหญ่ ซึ่งมีหลายกลุ่มด้วยกัน แต่ที่ใครๆ ต่างได้ยินชื่อเสียงก็คือ ขุนสำ แห่ง MTA (MUANG TAI ARMY) กลุ่มนี้วางอาวุธไปเมื่อ ๔ ปีที่แล้ว

เปียงหลวงเป็นหมู่บ้านชาวไต ก่อตั้งเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๑ โดยพ่อค้าวัว ชื่อ จองดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าในเขตตำบลเปียงหลวงนี้มีคนเปียงหลวงใช้นามสกุลจองดีเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีการต่อต้านรัฐบาลเผด็จการพม่าด้วยอาวุธ กลุ่มชาวจีนฮ่อหรือจีนกลุ่มกองพล ๙๓ ได้อพยพมาอาศัยอยู่ที่บ้านเปียงหลวง เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๔

เมื่อชาวไตอีกจำนวนหนึ่งมีการอพยพโยกย้ายเพื่อลี้ภัยจากการไล่ล่าของทหารพม่าจากรัฐฉานแล้ว ชุมชนที่นี่ก็กลายเป็นที่อยู่อาศัยของชนเผ่าไต และกลายเป็นชนส่วนใหญ่ของที่นี่ บางคนได้รับสิทธิให้มีบัตรประชาชนที่เป็นคนไทยเรียบร้อยแล้ว แต่ก็มีบางคนที่ยังไม่ได้รับสิทธิ์นี้

รายชื่อผู้ใหญ่บ้านเปียงหลวง

พ.ศ. ๒๔๗๑	นายจาย	
พ.ศ. ๒๔๘๐	นายชา	ยะผล
พ.ศ. ๒๔๙๕	นายกองแสง	มหาวรรณา
พ.ศ. ๒๕๑๐	นายแสน	มหาวรรณา
พ.ศ. ๒๕๓๒	นายอนันต์ยะผล	
พ.ศ. ๒๕๓๗-ปัจจุบัน	นายเตียงุ่น	ผายนาง

ชนเผ่าไต ชายแดนไทย-พม่า

บางครั้งการอยู่ลำพังผู้เดียวทำให้ได้คิดใคร่ครวญถึงวันเวลาที่ผ่านไป ไม่ว่าจะเป็นไปด้วยความทุกข์โศก รุ่งเรือง หรือลุ่มสลาย ก็คงจะเป็นอุทาหรณ์เตือนใจในการที่จะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างดี เช่นเดียวกับชีวิตของชนเผ่าไตในที่แห่งนี้ ซึ่งเคยมีอดีตอันรุ่งเรือง มีหลักแหล่งถิ่นฐานเป็นของตนเอง และมีรัฐบาลปกครองตนเอง

ในอดีตเมื่ออังกฤษได้ขยายอำนาจจากอินเดียเข้าสู่พม่า และได้แผ่อิทธิพลเข้าสู่รัฐฉาน ไทยหรือรัฐสยามในเวลานั้นได้พยายามดึงเอาหัวเมืองล้านนาซึ่งเป็นประเทศราชให้ใกล้ชิดเมืองหลวงมากขึ้น และเมื่อสยามสามารถผนวกดินแดนล้านนาได้ ภายหลังการปฏิรูประบบการปกครองส่วนภูมิภาคในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้สถาปนาระบบเทศาภิบาลขึ้นมาแทน ล้านนาจึงเปลี่ยนเป็นมณฑลพายัพ เชียงใหม่จึงได้เป็นจังหวัดในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ จนถึงปัจจุบัน

เดิมรัฐฉานของพม่ากับมณฑลพายัพในดินแดนล้านนาแบ่งแยกกันโดยอาศัยแม่น้ำสาละวินเป็นแนวแบ่งเขต บริเวณฝั่งตะวันออกนั้นเป็นดินแดนที่เรียกว่า “หัวเมืองเจียวทั้งห้าและหัวเมืองกะเหรี่ยงตะวันออก” ซึ่งเป็นดินแดนชายขอบของล้านนา อันได้แก่เมืองแะ เมืองใหม่ เมืองทา เมืองจวด เมืองหาง เมืองต่วน เมืองสาด เมืองยาว เมืองตุม เมืองไฮ เมืองฮ่องลึก และเมืองโก ในเขตรัฐฉาน

อังกฤษต้องการปกครอง ๑๓ หัวเมืองนี้ เพราะมองเห็นความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ และการที่จะได้แผ่อิทธิพลเข้า

ครอบครองแผ่นดินของพม่าและไต เข้ามาจนจรดฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน และอ้างสิทธิเหนือดินแดนเหล่านี้ โดยอ้างว่า ๑๓ หัวเมืองนั้นมีโชอาณาจักรของล้านนา เพราะราษฎรส่วนใหญ่เป็นพม่าและเงี้ยวมิใช่ชาววน

เรื่องราวเหตุการณ์บ้านเมืองในตอนนี้มีหลักฐานสำคัญคือพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ที่ทรงมีถึงสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ในขณะนั้น ว่า “...ฉันเห็นว่าความปรารถนาของอังกฤษแต่เรื่องผลประโยชน์ ถ้าได้รับมอบหมายป่าไม้ที่ต้องการแล้วเห็นจะไม่สู้ใฝ่ดีในการปักปัน จนถึงกองหินกองผาอันใด...”

หลังจากที่อังกฤษยึดครองพม่าได้ในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ รัฐบาลไทยยอมยกหัวเมืองเงี้ยวและกะเหรี่ยงให้อังกฤษในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ (ร.ศ.๑๑๑) ซึ่งนักวิชาการประวัติศาสตร์บางท่านได้กล่าวว่า

“...เป็นเพียงการเสียดินแดนที่อำนาจรัฐสยามมีอยู่อย่างเบาบาง และไม่สม่าเสมอ เพราะเป็นรัฐชายขอบที่มีใช้ดินแดนล้านนา ส่วนดินแดนล้านนาที่แท้จริงยังอยู่ในสยามประเทศ...”

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อพม่าได้อิสรภาพจากอังกฤษแล้วจึงได้ปกครองตนเอง ภายหลังที่ชนชาติหลายเผ่าพันธุ์ซึ่งเคยเป็นรัฐอิสระมาก่อน เช่น ชาวไทยใหญ่ (ไต) กะเหรี่ยง-ยางแดง กะฉิ่น-ชิน-มอญ ได้ช่วยพม่าเรียกร้องขอเอกราชจากสหราชอาณาจักร อังกฤษได้สำเร็จ และพม่าสัญญาว่าจะมอบเอกราช ปลดปล่อยให้ชนเผ่าต่างๆ จัดตั้งรัฐบาลของตนเอง

แต่การณกลับมิได้เป็นเช่นนั้น สหภาพสาธารณรัฐไทยใหญ่
ของชนเผ่าไตต้องกลายเป็นส่วนหนึ่งของพม่าไป แม้ว่ากองกำลังกู้
ชาติไทยใหญ่จะได้พยายามหลายครั้งหลายหนในการปลดปล่อย
ตนเอง แต่ก็ทำไม่สำเร็จ คนไตจึงกลายเป็นชนกลุ่มน้อยในพม่าไป

คงจะเป็นความชอกช้ำที่คนไตได้รับในครั้งกระโน้น ที่ยังคง
ฝังใจไม่ลืมเลือน และไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใดก็ตาม

“ถ้าหนทางแห่งความฝันมีปลายทางแห่งความเป็นจริง
หนทางแห่งความเป็นจริงก็อาจมีปลายทางแห่งความฝัน
ทางสายหนึ่งนั้นไกลนัก ต่อก้าวหนึ่งที่แสนสั้น
แต่ทางสายหนึ่งนั้นสั้นนัก ต่อดวงใจดวงหนึ่งที่ฝันแสนไกล”

(บางส่วนจาก “ไม่ใช่กวีนิพนธ์จากชายป่าอารยธรรม” ของ ไพรวรินทร์ ขาวงาม)

และนี่คงจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่พยัคฆ์* หรือ เสือลายพาดกลอน
พากันข้ามฝั่งสาละวินมา เพราะไม่ปรารถนาจะอยู่ภายใต้อำนาจรัฐ
พม่าพากันมาตั้งหลักแหล่งที่บ้านหลักแต่ง ตำบลเปียงหลวง ด้วย
ความรักในอิสรภาพ และจากดวงใจของชนเผ่าไตที่หลอมรวมจน
เป็นดวงเดียวกัน เพื่อความอยู่รอดในเผ่าพันธุ์ของตน

*พยัคฆ์ คือ เสือ อันเป็นสัญลักษณ์ของชนเผ่าไต

บางครั้งความฝันและความเป็นจริงก็เป็นสิ่งคู่กับชีวิตเสมอ แต่กว่าวันที่ความฝันกับความเป็นจริงจะมาบรรจบกันได้ ก็คงต้องใช้เวลาและความอดทนไม่น้อย

และก็มีอีกเช่นกันที่เส้นทางแห่งความฝันกับความเป็นจริง ก็ไม่สามารถจะมาบรรจบกันได้ ซึ่งนั่นก็ขึ้นอยู่กับความรักและความศรัทธาที่มีอยู่ในใจของคนเรานั้นเอง รวมทั้งความเพียรพยายาม ด้วยการสร้างวิถีแห่งศรัทธาด้วยความรัก ความดี และศีลธรรม อันเป็นสิ่งที่หาได้ยากมากในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมบริโภคนิยม สังคมที่ตกอยู่ท่ามกลางกระแสแห่งการเอารัดเอาเปรียบ เอาตัวรอดทุกวิถีทาง จนลืมคำสอนดีๆ ตามทางแห่งศาสนาและพระบรมศาสดาเสียหมดสิ้น

ไตหรือไทยใหญ่ที่เปียงหลวง

ชนชาติไตหรือไทยใหญ่เป็นเชื้อชาติที่ยอมรับกันมานานทางประวัติศาสตร์แล้วว่า เป็นชาติที่มีความเป็นมาเก่าแก่และยิ่งใหญ่ชาติหนึ่ง จัดว่าเป็นเผ่าใหญ่ที่สุดของพม่า พม่าเรียกชาวไทยใหญ่หรือชาวไตว่า “ชาน” ส่วนคนมอญเรียกคนไตในพม่า ในยูนนานของจีนเรียกว่า “เซม” คนจีนในสมัยก่อนเรียกชาวไตว่า “ไป๋อี้” ชาวไตเรียกภาษาของตนว่า “กวมไต”

ชนชาติไตเป็นกลุ่มหนึ่งในบรรดาหลายกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ไต ซึ่ง ชายขึ้น คำแดงยอดไตย ได้อธิบายไว้ในเอกสารการประชุมสัมมนา เรื่อง ความเชื่อและพิธีกรรม : ภูมิปัญญาพื้นบ้านไทย-ไต เมื่อวันที่

๑๐-๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ณ โรงแรมดวงตะวัน จังหวัด เชียงใหม่ ว่า “คำว่าชนชาติไทย-ไต เปรียบเหมือนคำว่า “ช้าง” ช้าง มีหู มีงา มีงวง และหาง ...ชนชาติไทย-ไต ก็มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทย (ไทยน้อย) กลุ่มชาติพันธุ์ไต (ไทยใหญ่) กลุ่มชาติพันธุ์ไตเขิน..”

ชนชาติไตหรือไทยใหญ่ที่อยู่ในดินแดนของพม่าในปัจจุบัน มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ตอนใจกลางของทวีปเอเชีย หรือในประเทศจีน มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่นเมื่อ ๓,๖๐๐ ปี ก่อนคริสต์กาล และเป็นกลุ่มชนชาติที่ผูกพันกับแม่น้ำและอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มชาติพันธุ์นี้ถูกเรียกชื่อแตกต่างกันเป็นหลายชื่อ เช่น ไต-ไทยใหญ่ หรือเงี้ยว

คำว่า “เงี้ยว” นั้น ภาษาไต หรือไทยใหญ่ เรียกว่า “เฮ่ว” เฮ่ว คือ ต้นไม้ชนิดหนึ่ง ซึ่งคล้ายต้นกระทือหรือต้นข่า มีดอกสีขาว กลิ่นหอมมาก ดอกเฮ่วมีสามชนิด คือ เฮ่วเงิน เฮ่วคำ (ทองคำ) และ เฮ่วแสง (สีทองคำเข้ม ออกสีแฉวาว)

การแต่งกายแบบชาวไตของคณะลูกเสือที่ข้ามไปแสดงฝั่งพม่า

เงี้ยวคือชนชาติไตกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีชื่อเสียงในการล่าดินแดน
อุดมสมบูรณ์ แล้วมาตั้งถิ่นฐานสร้างความเจริญ ล่าไปถึงที่ใด ถิ่นนั้น
มีอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ ก็เอาสิ่งนั้นมาตั้งเป็นชื่อบ้านชื่อเมือง

คนไตที่เปียงหลวงยังคงรักษาขนบธรรมเนียมในการแต่งกาย
แบบชาวไตไว้ได้อยู่ หญิงนุ่งซิ่นสวมเสื้อป้ายข้างสีสดใส ชายนุ่ง
กางเกงโก้นโห่โย* อันเป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าไต

ส่วนอาหารการกินของคนไตที่นี่มีแกงฮังเล น้ำเงี้ยว ซึ่งเป็น
อาหารของชาวไทยใหญ่ และกลายเป็นอาหารต้อนรับแขกบ้านแขก
เมืองของชาวเชียงใหม่ไปแล้ว

ในเขตบ้านหลักแต่ง-เปียงหลวงนี้สามารถกินกล้วยเดี่ยว
ยูนนานอันลือชื่อได้ในราคาไม่แพงนัก ส่วนข้าวซอยนั้นเป็นอาหาร
ของชาวจีนฮ่อ

คนไตเชื่อว่าสรรพสิ่งทั้งหลายมีองค์ประกอบคือรูปและ
วิญญาณ เชื่อว่าวิญญาณเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เมื่อรูปกายแตกดับไป
แล้ววิญญาณยังคงอยู่

ดังนั้นชนเผ่าไตจึงมีความหวังอยู่เสมอในชีวิต ไม่ว่าจะอยู่
ณ ที่ใดก็ตาม รูปแบบของการก่อสร้างและชื่อของ “วัดฟ้าเวียง-
อินทร์” จึงเป็นเสมือนสื่อที่สะท้อนถึงความเชื่อและความหวังอัน
เรืองรองของคนไตที่ไม่มีวันสิ้นสุด ตราบใดที่วิญญาณของความเป็น
ไตยังหลงเหลืออยู่

*โก้นโห่โย คือ กางเกงที่มีลักษณะคล้ายกางเกงสะดอของภาคเหนือ

สูงสุดฟ้าคือเวียงอินทร์

สรวงสวรรค์ของชาวไต

วัดฟ้าเวียงอินทร์หรือวัดหลักแท่งคืออนุสรณ์สถานอันศักดิ์สิทธิ์ที่น่าสนใจของชาวไทยใหญ่ที่บ้านเปียงหลวง ซึ่งชาวไตถือว่าสถานที่แห่งนี้เป็นเสมือนดินแดนแห่งสรวงสวรรค์ หลังจากที่ต้องเร่ร่อนหลบหนีการรุกรานของทหารพม่า ด้วยความหวังที่จะดำรงเผ่าพันธุ์ของตนได้อย่างมีสันติสุข

ป้ายทางขึ้นสู่วัดฟ้าเวียงอินทร์

เจดีย์ทองบนเนินเขาฝั่งไทย

วัดฟ้าเวียงอินทร์ตั้งอยู่บนเนินเขาสองลูก เนินเขาลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของเจดีย์ทอง ซึ่งอยู่ในฝั่งไทย ส่วนเนินเขาอีกลูกหนึ่งนั้นเป็นที่ตั้งของอุโบสถหลังเก่า อยู่ในเขตเมืองบัน รัฐฉานของพม่า

วัดฟ้าเวียงอินทร์สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินอันเป็นที่ตั้งวัดมีเนื้อที่ประมาณ ๒๐๐ ไร่ อาณาเขตทิศเหนือจรดชายแดนไทย-พม่า ทิศใต้จรดหมู่บ้านเปียงหลวงใหม่อพยพ ทิศตะวันตกจรดป่าเขา ด้วยเหตุที่พระธาตุเจดีย์ตั้งอยู่ระหว่างชายแดนไทย-พม่า จึงได้ชื่อเป็นภาษาไตว่า “กองมูเหลนหลิน” คำว่า “กองมู” หมายถึง เจดีย์ คำว่า “เหลนหลิน” หมายถึง เขตแดนหรือชายแดน

ภายในบริเวณวัดทางฝั่งไทยประกอบไปด้วยหอสวดมนต์ เจดีย์ทอง หอระฆัง กุฏิสงฆ์ ศาลา วิหารหลังใหม่ (ซึ่งสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕) ศาลาจำศีล ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด และใกล้กับหอระฆังนั้น ในวันนี้องเห็นบังเกอร์ของทหารพรานเตรียมพร้อมอยู่ ส่วนทางฝั่งพมามีสิ่งก่อสร้างคือ อุโบสถหลังเก่า โรงนอนพระ และด้านหลังของโรงนอนมีที่พักของทหารพม่า

ปัจจุบันอาคารเรียนของสงฆ์ใช้เป็นที่พักสอนปริยัติธรรม และบางเวลาใช้เป็นที่พักประชุม ที่นี้มีการสอนทั้งภาษาไทย ภาษาไต นักรธรรม และบาลี

อีกมุมหนึ่งของทางขึ้นไปนมัสการเจดีย์ทอง

หอระฆังและบังเกอร์บนเนินเขาฝั่งไทย

อุโบสถหลังเก่าในเขตพม่าซึ่งคงความสวยงามตามแบบพม่า

วิหารหลังใหม่ในเขตไทย ด้านหน้าของวิหารมีจองพาราประดับตกแต่ง

บอกเล่าความเป็นมาเจดีย์ทอง

เจดีย์วัดฟ้าเวียงอินทร์นั้นแต่เดิมสันนิษฐานว่า สร้างในสมัยที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาปราบศึกพม่าที่มารุกรานไทย ซึ่งพระองค์อาจจะสร้างเจดีย์ไว้ สันนิษฐานว่าเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับการสร้างพระธาตุแสนไห

การเรียนการสอนพระปริยัติธรรม เพื่อธำรงพระพุทธศาสนา

ต่อมาเมื่อกองกำลังกู้ชาติไทยใหญ่ (S.U.R.A.) โดยการนำของนายพลโปโมเฮงผู้นำชาวไต ที่คนไตให้ความเคารพนับถืออย่างยิ่ง เป็นผู้ก่อตั้งสภาปฏิวัติชาติไต (TAI REVOLUTION COUNCIL) ซึ่งได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระบาท-

ภาพถ่ายโปโมเฮงในอดีตพร้อมภรรยา-บุตร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเข้ามาอยู่ที่เปียงหลวงประมาณปี พ.ศ.
๒๕๐๙ แล้วได้มาพบเห็นซากเจดีย์ จึงเกิดจิตศรัทธาที่จะบูรณะใหม่

โปโมเฮงและหมู่บ้านห้วย (ขอหยันตะ)

เจดีย์ทองวัดฟ้าเวียงอินทร์ หรือที่เรียกว่า “मारชินะเจดีย์” นั้น มีประวัติความเป็นมาตามจารึกภาษาไทยใหญ่ว่า เมื่อครั้งเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกบรรพชาไปบำเพ็ญเพียรอยู่ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์นั้น ได้มีมารมาผจญ พระองค์จึงทรงใช้बारมี ๓๐ ทศปราบมารจนพ่ายแพ้ แล้วพระองค์จึงทรงบำเพ็ญเพียรต่อจนได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในวันเพ็ญเดือน ๖ เจดีย์นี้สร้างเพื่อความมีโชคมีชัยของผู้ที่ได้มากราบไหว้สักการบูชา จึงเรียกชื่อพระธาตุองค์นี้ว่า “मारชินะเจดีย์” อันน่าจะหมายถึงชนะมาร

เจดีย์ทองวัดฟ้าเวียงอินทร์มีลักษณะศิลปกรรมแบบไทยใหญ่ มียอดเรียวแหลม เจดีย์องค์กลางเป็นเจดีย์องค์ใหญ่ที่สร้างครอบเจดีย์องค์เก่า และมีเจดีย์เล็กๆ เรียงรายอยู่โดยรอบ ๖ องค์ ฐานเจดีย์เป็นฐาน ๑๒ เหลี่ยม ความสูงของฐานประมาณ ๓ เมตร ใต้ฐานของเจดีย์ถูกแบ่งออกเป็นห้องๆ

สิ่งสำคัญที่สุดขององค์เจดีย์ทองแห่งนี้ก็คือ ที่ใต้ฐานเจดีย์นี้มีจารึกพระธาตุमारชินะเจดีย์ ซึ่งเป็นจารึกภาษาไทยใหญ่ บอกเล่าถึงประวัติความเป็นมาของการสร้างวัด และการบูรณะซ่อมแซม หลังการก่อสร้างครั้งแรก วัดนี้เจริญรุ่งเรืองขึ้นหลังปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นปีที่เจ้ากอนเจิง (พลเอกโมเฮง ชนะศึก) หัวหน้าคณะปฏิวัติ รัฐบาลผู้นำขบวนการกู้ชาติไทยใหญ่มาตั้งถิ่นฐานบริเวณชายแดนไทย

การบูรณะซ่อมแซมเจดีย์ทองที่ผ่านมามีดังนี้

การบูรณะครั้งแรก โดยเจ้ากอนเจิง เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ ช่างจีนดำคนเมืองปั่น รัฐบาล ได้ก่อพระธาตุสูง ๗ ศอก ความกว้างวัดรอบ

มารชินะเจดีย์องค์กลางสร้างครอบเจดีย์องค์เก่า
รายล้อมด้วยเจดีย์องค์เล็ก ๖ องค์

ฐาน ๑๖ ศอก กรอบพระธาตุองค์เดิม แล้วทำการยกจัดรณลง ถวายไว้ในบวรพุทธศาสนา เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๘ ขึ้น ๑๕ ค่ำ

การบูรณะครั้งที่ ๒ หลังจากที่ยกมูแหลนหลินสร้าง บูรณะมาได้ ๗ ปี ๑๑ เดือน กับ ๒๓ วัน เมื่อวันอาทิตย์ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ หรือวันเพ็ญ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๕๒๐ พลเอกโปโมเฮงหรือ เจ้ากอนเจิมมีจิตศรัทธาใคร่บูรณะให้ใหญ่กว่าเก่า จึงได้นิมนต์พระ-อาจารย์จันะ วัดเปียงหลวง (พระครูอนุรักษศาสนกิจ เจ้าคณะตำบล เปียงหลวงองค์ปัจจุบัน) พระอาจารย์ปัญญา วัดเวียงแหง (พระ-อธิการปัญญา เจ้าอาวาสวัดเวียงแหงคนปัจจุบัน) พระกุนะ วัดแม่กะ เชียงใหม่ มาเป็นประธาน มีพระสงฆ์อีก ๑๕ รูปมาวางศิลาฤกษ์ เจริญพระพุทธมนต์ ประกอบพิธีในการเริ่มบูรณะแต่เดิมเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยมีนายช่าง ชื่อ จเรธิ เป็นหัวหน้า พร้อมด้วยลูกน้องของเจ้ากอนเจิม ๒๑ คน ทำการบูรณะใหม่ โดยยกเสาเอกแกนกลางเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ตรงกับวันเพ็ญ เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แล้วเสร็จเมื่อวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๕๒๑ ตาม สภาพที่เห็นในปัจจุบัน

จารึกพระธาตุमारชินะเจติย์

สภาพวัดกับความเชื่อของชนเผ่าไต

วัดฟ้าเวียงอินทรีในปัจจุบันนี้ก็ยังคงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งสองฝั่ง ถึงแม้จะมีปัญหาในเรื่องอาณาเขตที่ตั้ง เนื่องจากเป็นวัดที่อยู่ในพื้นที่รอยตะเข็บชายแดนระหว่างไทย-พม่า ติดกับรัฐฉาน และมีอาณาเขตติดต่อกันในพื้นที่สองประเทศก็ตาม

ลักษณะโดดเด่นทางสถาปัตยกรรมของวัดที่เป็นศิลปกรรมแบบไทยใหญ่แห่งนี้ เมื่อมองจากด้านนอกจะเห็นเจดีย์ทั้ง ๗ องค์ ตั้งอยู่บนฐาน ๑๒ เหลี่ยม โดยมีขนาดความกว้างของฐานและความสูง คือ ฐานโดยรอบของมารชินะเจดีย์ทั้ง ๘ องค์ วัดได้ ๗๘ สอก ความกว้างฐานพระธาตุองค์เล็กทั้ง ๖ องค์ ที่ล้อมพระธาตุองค์ใหญ่ โดยรอบกว้าง ๑๖ สอก ฐานโดยรอบของพระธาตุองค์กลางวัดได้ ๔๑ สอก พระธาตุองค์กลางสูง ๒๑ สอกกับอีก ๑ คืบ พระธาตุองค์เล็กทั้ง ๖ องค์ที่ประดิษฐานอยู่โดยรอบพระธาตุองค์ใหญ่นั้นมีความสูง ๗ สอก ๑ คืบ รวมแล้วพระธาตุมารชินะเจดีย์นี้มียอดรวม ๘ ยอดด้วยกัน ซึ่งรวมทั้งกองมูแหลนหลิน พระธาตุองค์เก่าไว้ด้วย

พระธาตุประจำวันเกิด

พระธาตุทั้ง ๘ องค์ ของมารชินะเจดีย์ นี่เป็นพระธาตุประจำวันเกิดที่ชาวไตเชื่อกันมานมนาน แบ่งออกเป็น ดังนี้

๑. พระธาตุองค์ใหญ่ที่ประดิษฐานอยู่ตรงใจกลางเป็นพระธาตุประจำวันอาทิตย์

๒. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันออกเป็นพระธาตุประจำวันจันทร์

ซุ้มประตูประดับด้วยกระจกสี บนฐานของพระธาตุ

๓. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันออก
เฉียงใต้เป็นพระธาตุประจำวันอังคาร

๔. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียง
ใต้เป็นพระธาตุประจำวันพฤหัสบดี

๕. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันตกเป็น
พระธาตุประจำวันเสาร์

๖. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียง
เหนือเป็นพระธาตุประจำวันพุธ

๗. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานซ่อนอยู่ในใจกลางของ
พระธาตุองค์ใหญ่หรือกองมูแหลนหลิน เป็นพระธาตุประจำวันพุธ
กลางคืนหรือราหู

๘. พระธาตุองค์เล็กที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือเป็นพระธาตุประจำวันศุกร์

บริเวณฐานเจดีย์มีประตูไม้จะเข้าสู่ได้ฐานองค์เจดีย์อีก ๖ ประตู
และแต่ละด้านของฐานเจดีย์จะมีหน้าต่างอยู่ ด้านละ ๑ ช่อง เพื่อให้
แสงสว่างส่องลอดเข้าไปได้ฐานเจดีย์ได้ บนประตูแต่ละด้านจะมีซุ้ม
ประตูเป็นรูปสามเหลี่ยม มีการประดับกระจกสีเป็นลวดลายเครือไม้
ทั้งสีเขียว สีแดง สีขาว ฯลฯ บริเวณใต้ซุ้มประตูลงมามีซุ้มลวดลาย
โค้ง มีหยัก ประดับตกแต่งด้วยกระจกสี ส่วนตรงเสาประตูเป็น
รูปทรงกลม ด้านบนตกแต่งด้วยกระจก

หากสังเกตให้ดีจะพบว่าฝีมือในการตกแต่งกระจกหรือ
แม้แต่การโบกปูนยังเป็นฝีมือที่หยาบอยู่ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการ
ก่อสร้าง การบูรณะวัดที่เกิดขึ้นในขณะที่ชนเผ่าไตกำลังอพยพเพื่อ

ภาพเจดีย์ทอง ด้านบนของฐานเจดีย์เป็นซุ้มห้ายกูปกลับบัว

ตั้งถิ่นฐานใหม่ในลักษณะของการลี้ภัยสงคราม ศิลปะการก่อสร้างก็อาจจะขาดความละเอียดอ่อนไปบ้าง แต่ก็ยังคงความงดงามตามแบบศิลปกรรมไทยใหญ่

ถัดจากซุ้มประตูไป บนฐานแต่ละด้านของเจดีย์ด้านบนจะมีขอบ ฐานเจดีย์ด้านบนเป็นรูปสามเหลี่ยมหยักๆ ต่อกันไป รอบฐานองค์เจดีย์มีลักษณะลดหลั่นเป็นรูปกลีบดอกไม้ ด้านข้างของประตูมีรูปเทวดานั่งบนเส้าในท่าเทพพนม

รอบๆ เจดีย์องค์ใหญ่ นอกจากจะมีเจดีย์องค์เล็กล้อมอยู่ ๖ องค์แล้ว ยังมีเจ้าน้ไบใหญ่สี่ทองอร่าม สร้างด้วยปูนเช่นเดียวกับองค์พระธาตุเจดีย์ ภายในบรรจุต้นไม้ทอง ยามที่ลมพัดผ่านใบไม้ทองจะกระทบกันเสียงดังกรู้งกริ้ง และที่สะดุดตาก็คือ แต่ละด้านของฐานเจดีย์ตกแต่งด้วยรูปครุ สีเขียวในท่าต่างๆ

เสาดูบนลานที่ตั้งของเจดีย์ทอง

ภาพครุ บนนฐานเจดีย์กำลังถืออาวุธ

บริเวณลานที่ตั้งของเจดีย์ทองมีเสาตุงหรือเสาธง อยู่ ๒ เสา “ตุง” มีลักษณะตรงกับธงประเภท “ปฏากะ” ของอินเดีย คือ มีลักษณะเป็นแผ่นวัตถุ ส่วนปลายแขวนติดกับเสา ห้อยเป็นแผ่น ยาวลงมา วัสดุที่ใช้ทำตุงมีหลายชนิด เช่น ไม้ สังกะสี ทองเหลือง ผ้า กระดาษ ใบลาน ฯลฯ ล้วนทำขึ้นมาเพื่อใช้ในงานพิธีทาง พระพุทธศาสนา ซึ่งอาจจะมีการละเอียดยแตกต่างกันไป บริเวณซ้ายมือมีหอรบขังขนาดเล็ก ลักษณะหลังคาของหอรบขังเป็นศิลปะแบบ พม่า คือ หลังคาซ้อนกัน ๓ ชั้น

ภายในบริเวณเนินที่ตั้งของเจดีย์ด้านหนึ่งนั้น มีศาลเจ้า ไทโยไต ศาลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศาลของสมเด็จพระเอกาทศรถ ศาลของพระสุพรรณกัลยา และหอเจ้าเมือง

คนไต้หวันเมื่อย้ายไปอยู่ที่ใดก็จะสร้างหอเจ้าเมืองไว้ อันแสดงถึงความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ยังหลงเหลืออยู่ในวิถีชีวิต ชนเผ่าไท

ความเชื่อเรื่องผี

ชาวไทโดยทั่วๆ ไปมักกล่าวว่าพวกเขาไม่ถือผี จะเห็นได้จาก นิทานเรื่องเงี้ยวชายผีที่แพร่หลายอยู่ในเขตล้านนาไทย ซึ่งพอจะสรุป ได้ว่า ชุมชนต่างๆ ในเขตล้านนา ได้แก่ ไทยยวน ไทลื้อ และชาวเขา เผ่าต่างๆ ตามความเชื่อถือนั้นล้วนแต่ซื้อผีมาจากไทยใหญ่ทั้งสิ้น ผีเหล่านี้ เช่น ผีปู่ย่า ผีเสือบ้าน ผีฝาย ผีไร่นา ฯลฯ เพื่อให้เกิดความ เป็นสิริมงคลแก่ตนและครอบครัว เมื่อชาวไทชายผีดีๆ ไปจนหมดแล้ว ก็จะเหลือแต่ผีร้ายและผีที่ไม่สำคัญ จึงเทกระเจาดบรรจุผีทั้งหมดไป ดังนั้นจึงมีผีร้ายต่างๆ อยู่ในชุมชน เช่น ผีกะ ผีกระสือ ผีเย็น เป็นต้น

บนฐานเจดีย์แต่ละด้านประดับรูปครุ สี่เหลี่ยมในกิริยาทำทางต่างๆ กัน

หอเจ้าเมือง ตามคติดั้งเดิมของชนเผ่าไต

ศาลเจ้าไทย-ไต ศาลพระนเรศวร
พระเอกาทศรถ และพระสุพรรณกัลยา

ชาวไตมีความเชื่อเรื่องผีเสื้อบ้านเสื้อเมือง ดำเนินที่สืบทอด มาได้เลือนหายไป แต่ยังคงปรากฏร่องรอยความเชื่อเรื่องผีผสมผสาน อยู่ในพิธีกรรมทางศาสนาอยู่มาก ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ยังมีความเหนียวแน่น และพบว่ายังมีการนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ ชุมชนชาวไตจึงมีหอเจ้าเมืองทุกหมู่บ้าน หอเจ้าเมืองน่าจะหมายถึงหอเสื้อบ้านเสื้อเมืองนั่นเอง

หอเจ้าเมือง (ขุนหอคำ) คือ สถานที่สักการะเพื่อรำลึกถึงอำนาจสิ่งสูงสุดที่ไม่ใช่ทางพุทธ แต่เป็นอำนาจฝ่ายผี เพื่อตอบแทนบุญคุณที่ได้คุ้มครองให้พวกตนมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย โดยเชื่อว่าผีที่อัญเชิญมาที่หอเจ้าเมืองนี้เป็นวิญญาณของเจ้าเมืองคนแรกของชุมชนแต่ละแห่ง และในแต่ละปีจะมีพิธีกรรมขึ้นเจ้าเมือง

พิธีกรรมขึ้นเจ้าเมือง จะมีพิธีกรรมปฏิบัติต่อเจ้าเมืองปีละ ๒ ครั้ง เรียกว่าขึ้นเจ้าเมือง โดยจัดขึ้นใน ๒ ช่วงเวลา คือ

๑. วันสงกรานต์ เดือน ๕ ในเดือนเมษายน อันเป็นช่วงของประเพณีสงกรานต์หรือ “สงจัน” ซึ่งเป็นพิธีกรรมร่วมกันทั้งหมู่บ้าน

๒. เดือนแปด ขึ้น ๑๓ ค่ำ เป็นช่วงของการบูชาเจ้าเมืองก่อนการทำไร่ ทำนา

ความเชื่อเรื่องการปลุกต้นโพธิ์ หอเจ้าเมืองที่อยู่ในวัดฟ้าเวียงอินทร์มีการปลุกต้นโพธิ์ไว้ใกล้ๆ ในชุมชนชาวไตบางแห่ง จะพบว่ามีกรปล่อยให้ต้นโพธิ์เจริญเติบโตจนสูงใหญ่ ไม่มีการตัด ไม่มีใครกล้าไปแตะต้อง คนแก่บางคนจะนำอาหารใส่กระตุงเล็กๆ ไปบูชา “โยกกะโซ ไม้หย่อง” หรือรุกขเทวดาได้ต้นโพธิ์กัน

วิหารฝั่งไทย ส่วนหนึ่งของฟ้าเวียงอินทร์

ส่วนวิหารหลังใหม่ที่อยู่บนเนินเขาทางฝั่งไทยนั้นเป็นศิลปะการก่อสร้างแบบสมัยใหม่ แต่หลังคายังคงเป็นชั้นๆ อันแสดงถึงลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทยใหญ่อยู่

พระประธานภายในโบสถ์เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะแปลก คือ เป็นพระพุทธรูปปางลีลา แต่อยู่ในท่านั่ง มีภาพของนายพลโปโมเฮง ภาพพระธาตุอินทร์แขวน พระธาตุศักดิ์สิทธิ์ของพม่าประดับอยู่ตามเสาภายในของโบสถ์ ส่วนด้านหน้าของอุโบสถนั้นปลูกต้นหมากไว้ทั้งสองด้าน

พระพุทธรูปปางลีลา (ท่านั่ง) ในวิหารหลังใหม่

วิหารหลังใหม่ในสังไทย

พระธาตุอินทร์แขวน

ภาพถ่ายนายพลโปโมเฮง

ภายในส่วนฐานซึ่งแบ่งออกเป็น ๑๒ ห้องนั้น แต่ละห้องมี ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างชาวไท เป็นภาพพุทธประวัติตอน ต่างๆ มีพระพุทธรูปซึ่งประดิษฐานอยู่ในซุ้มผนัง รูปปั้นพระสงฆ์ กำลังยืนอุ้มบาตร รูปปั้นพระสงฆ์ในท่านั่ง มือซ้ายถือตาลปัตร มี จารึกพระธาตุमारชินะเจดีย์ใต้ฐาน เป็นจารึกภาษาไทยใหญ่ขนาด กว้างประมาณ ๑๘ นิ้ว ยาว ๓๖ นิ้ว

คำปรารภและคำอธิษฐานของผู้ทำการบูรณะซ่อมแซม

ตามที่ข้าพเจ้าได้นำหน้าทำการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซม มารชินะเจดีย์ ด้วยอำนาจบุญกุศลที่ได้กระทำ ข้าพเจ้าตั้งจิต อธิษฐานให้ผู้ได้มากราบไหว้สักการบูชามารชินะเจดีย์ทุกท่าน

๑. ขอให้ปราศจากภัยอันตรายทั้งปวง
๒. ขออย่าได้มีทุกข์กายทุกข์ใจเลย
๓. ขอหมั่นมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายจงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และอย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกัน
๔. ขอจงมีแต่ความสุขกายสุขใจโดยทั่วกัน
๕. ขอการทำงานของท่านทั้งหลายจงไร้ซึ่งอุปสรรคทั้งปวง
๖. ขอความสงบร่มเย็นจงปรากฏขึ้นด้วยผลแห่งบุญที่ท่าน ทำแล้ว
๗. ขอทุกท่านจงประกอบแต่ความดีและได้รับผลแห่ง ความดีนั้น
๘. ท่านปรารภนาสิ่งหนึ่งประการใด ขอให้ได้สมหวังตั้งใจ ทุกประการ

เจ้ากอนเจิง

ปฏิมากรรมพระพุทธรูปในท่าต่างๆ และจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพจิตรกรรมและประติมากรรมไทยใหญ่ภายในวัดเจติย

ภาพวาดฝาผนังวัดฐานเจดีย์ฝีมือช่างชาวไทยใหญ่

ภาพวาดฝาผนังใต้ฐานเจดีย์ฝีมือช่างชาวไทย
มีทั้งภาพพุทธประวัติและรูปปั้น พระพุทธรูปหลาย ๆ แบบ

วัดฟ้าเวียงอินทร์ความผูกพันของชนเผ่าไต

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าวัดฟ้าเวียงอินทร์จะมีปัญหาในด้านอาณาเขตของสองประเทศ แต่วัดฟ้าเวียงอินทร์ก็ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไตทั้งสองฝั่งเป็นอย่างดี ในภาวะปกติที่มีการเปิดด่านบ้านหลักแต่ง คนทั้งสองฝั่ง จะข้ามไปมาหาสู่กัน มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากัน มีพิธีกรรมและศาสนพิธีร่วมกัน

เมื่อมีการปักปันเขตแดนของวัดฟ้าเวียงอินทร์ บริเวณที่เป็นที่ประกอบศาสนพิธีตกไปอยู่ในเขตของพม่า แต่โรงเรียนสอนพระปริยัติธรรมกับพระธาตุเจดีย์อยู่ในเขตแดนไทย และมีข้อตกลงระหว่างกันว่า ชาวบ้านทั้งสองฝั่งจะเดินทางไปมาเพื่อประกอบพิธีในเทศกาลต่างๆ ได้สะดวก โดยผ่านทางด่านบ้านหลักแต่ง

ดังนั้นการปักปันเขตแดนหรือการกันอาณาเขตก็ไม่สามารถทำให้ศรัทธาที่มีอยู่ในใจของชนเผ่าไตเสื่อมสลายลงไปได้ แม้แต่น้อยนิด เพราะเป็นศรัทธาในพระศาสนา ศรัทธาที่มีอยู่ในใจของคนคนหนึ่งต่อบุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเกิดได้ยาก แต่เสื่อมคลายได้ง่ายจากพฤติกรรมเพียงไม่กี่อย่าง หรือเพียงเวลาไม่กี่วินาทีเท่านั้น และเป็นเรื่องที่เรียกร้องให้กลับคืนมาเหมือนเดิมได้ยาก

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าสมบูรณ์ คำเฮือง ซึ่งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๓๒/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในอดีตของชนเผ่าไตกับวัดฟ้าเวียงอินทร์และความศรัทธาต่อ “โปโมเฮง” อย่างยิ่ง

ผู้เฒ่าสมบุรณ์ คำเอื้อง สวมกางเกงโก้ นุ่งโห่งไต่ตามแบบชาวไต

งานประเพณีสำคัญของที่นี่ซึ่งสร้างความผูกพันระหว่างคนไต่กับวัดมีอยู่หลายประเพณี เช่น งานปอยส่างลอง* (บวชลูกแก้ว) งานปอยเทียน (เข้าพรรษา-ออกพรรษา) งานปอยกันตอ (การนิมนต์ให้พระสงฆ์อยู่ที่วัด) งานปอยหางน้ำ (สงกรานต์)

ประเพณีปอยส่างลอง

* คำว่า ปอย เป็นภาษาไต หมายถึงงานที่มีคนมาชุมนุมกันเป็นจำนวนมาก เป็นคำที่ทั้งคนพม่าและคนพื้นเมืองเชียงใหม่ต่างก็ใช้กัน โดยคนเชียงใหม่มักใช้ในกรณีของงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

รูปแบบของศาสนพิธีก็จะเหมือนกับชุมชนเผ่าไทในที่อื่นๆ เช่น ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปอยหางน้ำก็จะมีการนำทรายเข้าวัด เหมือนกับวัดอื่นๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่ งานออกพรรษาก็จะมี ประเพณีการทำจองพารา ซึ่งเป็นปราสาทสำหรับต้อนรับพระพุทธเจ้า จากสวรรค์ มีการจุดไฟในปราสาทเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า จอง พาราหรือที่ชาวบ้านในละแวกนี้ต่างพากันเรียกว่า “แข่งต่างพุทธ” “แข่ง” หมายถึง นั่งร้าน “ต่าง” หมายถึงบรรทุก “พุทธ” หมายถึง พระพุทธเจ้า

จองพารามีรูปแบบต่างๆ สวยงามมาก โดยชาวบ้านพยายาม ทำอย่างสุดฝีมือ เพื่อเป็นการบูชาและต้อนรับพระพุทธเจ้า ส่วน ศิลปะการแสดงก็มีการแสดงระบำนก การแสดงของตัวจามรี ซึ่ง เป็นการพ่อนต้อนรับแบบชาวไต

ส่วนทางด้านการสอนปรัยัติธรรมของวัดในปัจจุบัน ทางวัด ยังดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่อง และต่อไปในอนาคตทางวัดจะรับ ช่วงการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนจากโรงเรียนกาญจนาภิเษกอีกด้วย

จองพาราหรือแข่งต่างพุทธที่สวยงามอีกรูปแบบหนึ่ง

โรงเรียนกาญจนาภิเษก โรงเรียนสอนภาษาไต ของครูชี้ ่าง

โรงเรียนกาญจนาภิเษกได้ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙
อันเป็นปีเฉลิมฉลองเนื่องในมหามงคลสมัยทรงครองราชสมบัติ
ครบ ๕๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยความสำนึกใน
พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

ครูช้าง ครูผู้เสียสละแห่งบ้านหลักแต่ง

ครูช้าง หรือ นายช้าง คำหมาย เป็นทายาทของนายพล ไปโมเฮง จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ มีความภาคภูมิใจในบรรพชนและผู้เป็นบิดา รวมทั้งการอบรมสั่งสอนของชนเผ่าไตในเรื่องของการให้เกียรติ แก่สตรีเพศ และชายชาวไตที่แท้จริงจะไม่ทำร้ายหญิงไม่ว่าทางใดก็ตาม ซึ่งครูช้างได้สั่งสอนเด็กนักเรียนชาวไตตามวิถีแห่งบรรพชนเสมอมา ซึ่งนับได้ว่าคำสอนที่สืบทอดกันมาของชาวไต เป็นคำสอนที่ใช้ได้ทุยุคทุกสมัย และเป็นการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรม มีความเจริญอกงามแห่งจิตใจ

โรงเรียนกาญจนาภิเษกหรือที่ชาวไตเรียกกันว่า “โรงเรียนของครูช้าง” เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ด้านหน้าของอาคารมีเสาประดับธงชาติไทย มีการปลูกไม้ประดับไว้เพียงเล็กน้อย และมีห้อง

โรงเรียนของครูช้างที่บ้านหลักแต่ง

เด็กก่อนวัยเรียนปลูกเป็นกระท่อมอยู่ด้านข้างอาคารไม้ชั้นเดียว
ที่นี้เปิดสอนภาษาใต้ให้แก่เด็กโตพลัดถิ่นที่มีฐานะยากจน รวมทั้ง
สอนวิชาการต่างๆ ควบคู่กันไปด้วย

เดิมทีโรงเรียนอยู่ในฝั่งพม่า ตรงข้ามกับวัดฟ้าเวียงอินทร์
ชื่อว่าโรงเรียนปางก้าก้อ “ปางก้าก้อ” หมายถึงต้นบุญนาคน อยู่ใน
เขตแดนบ้านปางก้าก้อ ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ในฝั่งไทย

สถานที่ตั้งของโรงเรียนในฝั่งไทยเดิมเป็นที่สำหรับซื้อขายวัว
ชาวบ้านจึงเรียกโรงเรียนของครูช้างว่าโรงเรียนคอกวัว ในการก่อตั้ง
โรงเรียนระยะแรกนั้นเริ่มจากการสอนพิเศษเด็กประมาณ ๓๐ คนก่อน
โดยการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเน้นทางด้านวัฒนธรรมใต้

ขณะนี้โรงเรียนมีนักเรียนอยู่ประมาณ ๒๐๐ คน โดยรวมเด็กในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนอีก ๘๕ คน ซึ่งต่อไปจะอยู่ในความดูแลของวัดฟ้าเวียงอินทร์ เนื่องจากทางวัดได้งบประมาณในการตั้งศูนย์ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน มีครูจำนวน ๙ คน เก็บเงินค่าเล่าเรียนจากเด็กตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงประถมศึกษาปีที่ ๕ ใน ๓ อัตรา คือ

๑. เด็ก ๑ คน เก็บค่าเล่าเรียนเดือนละ ๑๐๐ บาท
๒. นักเรียนที่เป็นพี่น้องกันจำนวน ๓ คน เก็บเดือนละ ๒๑๐ บาท
๓. นักเรียนที่เป็นพี่น้องกันจำนวน ๕ คน เก็บเดือนละ ๒๕๐ บาท

ค่าเล่าเรียนนี้รวมค่าอาหารกลางวันด้วย นับเป็นโรงเรียนที่เก็บค่าเล่าเรียนถูกที่สุด ส่วนการจัดการศึกษานั้นใช้ระบบของรัฐบาลไทย

จากการพูดคุยกับครูช่างและผู้ช่วยงานในโรงเรียนได้ความว่า หลังวันออกพรรษาหนึ่งวัน ชาวไทยใหญ่จะมีประเพณีการดำหัวผู้อาวุโสและในวันนั้นชาวไตหลายคนจะมาดำหัวมารดาของครูช่างด้วยความเคารพนับถือ ทั้งยังคงรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นสื่อสะท้อนถึงความมกตัญญูกตเวทีได้เป็นอย่างดี

ปัญหาด้านการเมืองที่ส่งผลกระทบ ต่อวัดป่าเวียงอินทร์

หมู่บ้านหลักแต่งในปัจจุบันเป็นหมู่บ้านที่ยังช่วยตนเองไม่ได้ มีพ่อหลวงหนั้นต่าอู ตางเก เป็นพ่อหลวง และอยู่ในความดูแลของหมู่บ้านเปียงหลวงของพ่อหลวงเต็งยุ่น ผายนาง

ปัจจุบันมีปัญหาด้านชายแดนไทย-พม่า อันเนื่องมาจากปัญหายาเสพติด ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ทางกรจึงสั่งปิดพรมแดนด้านนี้

แต่สำหรับวัดนี้แล้วชนเผ่าไตทั้งสองฝั่งยังสามารถขึ้นมานมัสการและประกอบศาสนพิธีต่างๆ ได้ เพียงแต่ต้องอยู่เฉพาะทางด้านของตนเองเท่านั้น โดยที่ทางฝั่งไทยก็ไม่สามารถเข้าไปทางฝั่งพม่าได้ และทางฝั่งพม่าก็ไม่สามารถเข้ามาทางฝั่งไทยได้เช่นกัน

ในยามปกติจะเห็นคนไตจากฝั่งพม่าปีนเขาเข้ามาฝั่งไทย และเห็นหญิงชาวลีซอจากบ้านเปียงหลวงซ้อนมอเตอร์ไซค์รับจ้างไปยังลานวัดป่าเวียงอินทร์ บ้างผูกลูกน้อยแนบกับลำตัวด้านหลัง โดยมีผ้าขาวม้าห่อหุ้มพันรอบๆ ตัวผู้เป็นแม่ และพยายามปีนลงจากด้านหลังเนินเจดีย์เพื่อเข้าไปฝั่งพม่า

จากการสอบถามทหารพรานทำให้ทราบว่าคำสั่งปิดด่านนั้นไม่สามารถสั่งให้คนปิดกันศรัทธาในใจได้ เพราะประตูล็อกของด่านถูกปิดสนิท แต่คนที่นี้ยังคงใช้เส้นทางด้านหลังของเนินเจดีย์

ข้ามไปมาหาสู่กันเสมอ ซึ่งอาจจะเป็นการข้ามไปหาสามีหรือญาติ
พี่น้อง เป็นการบอกให้รู้ว่า ไม่ว่าจะอยู่ดินแดนใด หากมีความผูกพัน
และห่วงใยซึ่งกันและกันแล้ว ไม่ว่าจะยากลำบากอย่างไรก็มีความ
พยายามที่จะไปให้ถึง เพื่อพบคนอื่นเป็นที่รัก และยินดีที่จะทำทุก
อย่าง แม้ว่าจะต้องอดทนเพียงใดก็ตาม เจ็บปวดเพียงใดก็ตาม
เพราะในความรักนั้นไม่มีเชื้อชาติ ศาสนา ไม่มีพรหมแดน แต่ควร
จะมีความถูกต้องเหมาะสมเป็นมาตรฐาน ไม่เช่นนั้นแล้วสังคมจะ
เต็มไปด้วยปัญหาอย่างแน่นอน

ทัศนียภาพบ้านปางก๊าก่อรัฐฉาน

ชายแดนรัฐฉานหลังรั้วกันอาณาเขต

ด้านบ้านหลักแต่ง มีรั้วกันเขตดินแดน
แต่มีอาจกันเขตแดนใจของคนทั้งสองฝั่งได้

ส่วนทางด้านการดูแลรักษาตลอดจนการบูรณะวัดฟ้าเวียงอินทร์
นั้นมิได้เป็นปัญหา เนื่องจากแต่ละฝ่ายต่างก็ดูแลในส่วนของตนเอง
และพระที่วัดนี้ส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทที่พูดภาษาไทยได้ดี

ความคาดหวังของชาวไต ต่อวัดฟ้าเวียงอินทร์ และอนาคตของชนเผ่าไต

บันทึกสุดท้ายของการเดินทาง ก่อนจะอำลาวัดฟ้าเวียง-อินทร์ถิ่นคนไต คือคำบอกเล่าของพระอาจารย์ที่ว่า “อยากจะทำที่นี่ให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งสองฝั่งตลอดไป”

และจากคำบอกเล่าของชาวไตทั้งสองฝั่งทุกคนมีความต้องการให้เขตวัดอยู่ในเขตของตน

แต่ถ้าทำตามความต้องการของแต่ละฝ่ายแล้ว วัดฟ้าเวียง-อินทร์ซึ่งเสมือนศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งสองฝั่งจะวอดวาย ต่างจิตต่างใจ และอาจจะกลายเป็นชนวนแห่งความขัดแย้งตลอดกาล

ความต้องการของคนไตฝั่งบ้านหลักแตง ตำบลเปียงหลวง ซึ่งอยู่ฝั่งไทย มีความปรารถนาว่า ถ้าทั้งสองฝั่งจะสามารถตกลงกันได้ว่าพื้นที่เท่าไรเป็นเขตของวัด และประกาศให้เป็นเขตปลอดทหารแล้ว ก็จะเกิดเป็นขบวนการแห่งสันติภาพและมิตรภาพตลอดไป

ความสัมพันธ์ระหว่างชนทั้งสองฝั่งเป็นความสัมพันธ์อันงดงามฉันเพื่อนที่ดี เหมือนกับคำกล่าวที่ว่า “มิตรภาพของการเป็นเพื่อนเป็นมิตรภาพที่ยั่งยืน” และในความเป็นเพื่อนนั้น ไม่ว่าเพื่อนจะอยู่แห่งหนใด ความห่วงใยก็ยังคงมีให้เสมอมา ปรารถนาจะให้เพื่อนพบแต่สันติสุขในชีวิตในความเป็นเพื่อนนั้นจะไม่มีการทำร้ายกัน ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เพราะต่างก็มีความจริงใจให้แก่กันเสมอ

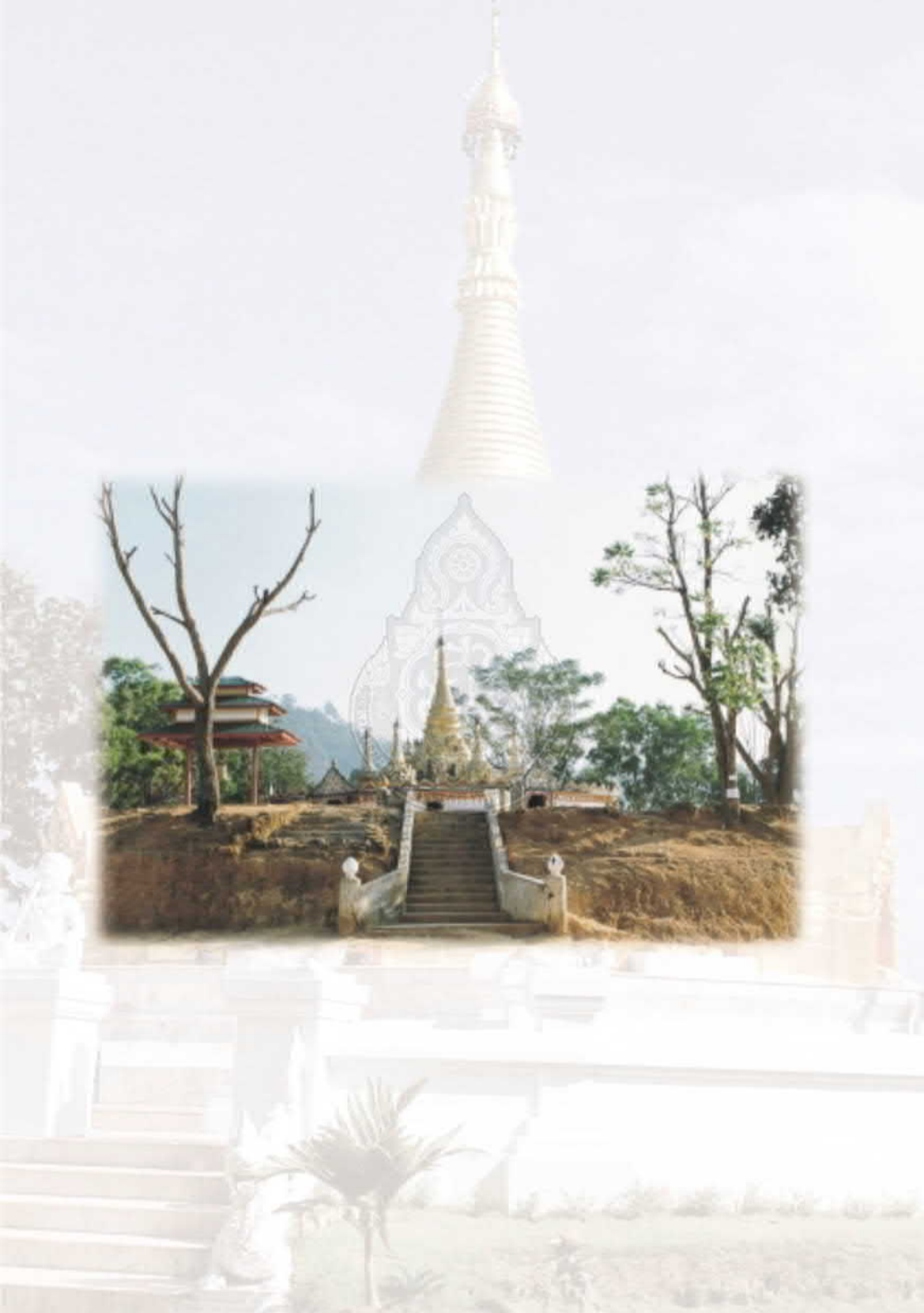
และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาด้วยความจริงใจ แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่สุจริตรอบคอบ มิใช่การโยนความผิดให้แก่กันและกัน ซึ่งเป็นวิถีแห่งการเอาตัวรอดที่น่ารังเกียจในสังคม

วิถีแห่งการแก้ปัญหาตามแนวตะเข็บชายแดน คือวิถีทางแห่งสันติ กล้าหาญ การยอมรับความจริงด้วยกันทั้งสองฝ่าย โดยมีศูนย์รวมแห่งดวงใจของคนไทยทั้งสองฝั่งคือ “วัดฟ้าเวียงอินทร์”

และไม่ว่าวิถีชีวิตของคนเชียงใหม่จะเปลี่ยนไปที่ยุคสมัย วิถีชีวิตของคนเชียงใหม่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร วิถีประชาชนของคนสองฟากฝั่งที่นี้ก็ยังคงเป็นหนึ่งเดียวกันอยู่เสมอ

สิ่งสำคัญก็คือ การไม่มองข้ามภูมิปัญญาของบรรพชนที่อุตสาหะสร้างสมมาเป็นเวลานาน อย่าให้รั้วกันอาณาเขตเป็นเสมือนเส้นกันขอบเขตแห่งความผูกพันของดวงใจศรัทธาที่มีอยู่

จากเนินที่ตั้งเจดีย์ทองอันงดงาม ตัดกับขอบฟ้าสีคราม ในยามบ่าย มองเห็นประกายแวววาวของเจดีย์ทองแห่งสันติภาพ เช่นเดียวกับประกายในดวงตาของชนเผ่าไตที่ยังมีความหวังอันเรืองรองที่จะมองเห็นสันติภาพอันถาวรในดินแดนแห่งนี้ ดินแดนที่ได้ชื่อว่า ดินแดนแห่งเสรีภาพ

นิราศวัดป่าเวียงอินทร์

ลมหนาวเย็นถิ่นเหนือเมื่อหน้าหนาว
นั่งนับดาวในถิ่นที่ปรารถนา
ความงดงามเจดีย์ทองอลังการ
นามวัดป่าเวียงอินทร์-ถิ่นคนไต
ในเวียงแหงอำเภอชายแดนสุด
เป็นเมืองพุทธศาสนาน่าเลื่อมใส
วัฒนธรรมประเพณีของเผ่าไต
สร้างเสริมให้ศิลปามาผูกพัน
องค์พระธาตุเจดีย์มีเรื่องเล่า
ไปโมเสงนั้นเข้ามาสร้างสรรค์
อดีตเป็นรัฐกันชนชายแดนนั้น
อังกฤษมันมุ่งมาเพื่อป่าไม้

เมืองแห่งรอดพ้นการรุกรานนั้น
ความสำคัญทรัพยากรยังใส
อดีตกาลได้ถูกทอดทิ้งไป
เป็นเมืองให้โดดเดี่ยวเปลี่ยวเวกา
เข้ามาถึงเพียงหลวงที่ตั้งวัด
ดีกสงัดน้ำค้างลงพรมยอดหญ้า
ได้สัมผัสกลิ่นอายภูมิปัญญา
ประวัติศาสตร์จารึกตำนานจดจำ
ความเรืองรองดังทองทาบาทฟ้า
ดังองค์อินทร์อมรามาทดกษำ
ร้อยมาลัยบุปผาต่างลำน้า
ร้อยเรียงคำอักษรภาษากลอน

ได้สัมผัสบุญยิ่งใหญ่คนใดสร้าง
แล้วตากถางวิญญูชนคนรุ่นก่อน
ชุ่มใจรักกำลังใจให้ธารณ
เป็นพระพรสู่ลูกหลานพลัดบ้านเมือง
ชนกลุ่มน้อยกลุ่มไหนก็ไทยสิ้น
ทั่วแผ่นดินรวมเป็นหนึ่งให้ลือเลื่อง
ประเพณีวัฒนธรรมอันรุ่งเรือง
แม่ฟูเฟื่องรวมสายใยสายสัมพันธ์
เชกเชนวงศ์เจตีย์ที่งามงด
ได้ปรากฏได้เห็นเป็นมิ่งขวัญ
ให้กราบไหว้บูชาทั่วหน้ากัน
มิมีวันเสื่อมสลายคลายศรัทธา

สง่าเด่นบนเนินเขาเรามองเห็น
ประตู่เช่นวิมานผ่านเวหา
ศิลปกรรมไทยใหญ่ในล้านนา
ผูกวิญญาสร้างเสริมเพิ่มพลัง
กองกำลังกู้ชาติชนกลุ่มน้อย
ต่างรอดคอบพยัคฆมาจะคืนฝั่ง
จะหวนคือนศาละวินไม่สิ้นพลัง
ด้วยความหวังเรืองรองของเผ่าไท
จากเมืองจาวต เมืองทา ปี่นองลี้
ทั่วแผ่นดินชายขอบรัฐคือไทยใหญ่
ผูกสัมพันธ์น้อง-พี่มิมีไกล
ยังข้ามไปหา-สู่ดูผูกพัน

บ้านหลักแต่่งหลังเจดีย์สี่ร่าม
เป็นถิ่นตามรัฐฉานสำคัญมั่น
ประชากรคนไตใช้ไกลกัน
ต่างแบ่งปันน้ำใจเอื้อไมตรี
เข้ามาถึงรัฐซึ่งตระหนักรู้
สมนามวัดเวียงอินทร์ถิ่นศักดิ์ศรี
ระเบียบวินัยสร้างคนเป็นคนดี
คนไตมีโรงเรียนเขียนอ่านกัน
ได้ยินเสียงเพลงไตแว่วแผ่วลือ
ลมพัดทิวยอดไผ่ไม่แปรผัน
สายฝนที่ชุ่มชื้นจากไพรวัลย์
สายสัมพันธ์ตัดไม่ขาดประหลาดใจ

จะอยู่หรืออยู่ไหนใจยังห่วง
อยากหยิบดวงตารามาร้อยให้
จะมันคงรักมันมีหวานใด
เชกคนใดรักถิ่นสิ้นดวงมาลัย
ถึงปักปันเขตแดนชายแดนนั้น
มีสำคัญหาว่าใจมันสืบสาน
ร้อยดวงใจต่างมาลาขอสาบาน
เพื่อวิญญานบรรพบุรุษไทในแผ่นดิน
จะถ้ายทอดอุดมการณ์เสรีภาพ
ต่างเปลวเทียนทาบาบมิรู้สิ้น
จะสร้างเสริมมวลชนบนแผ่นดิน
ตั้งศาละวินไถลสู่ทุกผู้คน

ความร่ำมเร็ื่องรอนำมของนัก
ได้รู้จักได้เห็นได้สืบทัน
ได้สัมผัสด้วยตาตราเยื่อนยล
ได้หลุดพ้นทุกข์มระทมใจ
กับวันนั้นที่ตอบช่นัก
ได้สัมผัสใจรักส่งมาให้
ได้เห็นเธอสืบสานตำนานไต่
ตำนานใครคงมีมันแปร
ผ่องพานทางผ่องไทยแต่รู้กัน
ความผูกพันสองผ่องยังแน่วแน่
ฟ้าเวียงอินทร์เจดีย์ของมีมันแปร
ตั้งรักแท้ปรารถนาดีชั่วชีวัน

เปรียบดังเช่นคนไต-ไตรักชาติ
คนไตขาดแผ่นดินมีขาดฝัน
มีชาตรักกำลังใจมอบให้กัน
ยังผูกพันสาละวินอยู่มีรู้วาย
ตั้งสายน้ำหล่อเลี้ยงไปในป่ากว้าง
ตั้งหนทางในพนาพาใจหาย
ตั้งมณีนีลาคำคู่เคียงกาย
เปรียบดังสายธารไหลไม่กลับคืน
คงเหลือแต่ความทรงจำอันล้ำค่า
คงพร่ำหาวันเวลามีอาจฝัน
สาละวินไหลไปไม่หวนคืน
พยัคฆามีไถยยืนอยู่ที่เดิม

ขอสานฝันร่วมสร้างทางสายใส
กำลังใจจากเพื่อนช่วยสร้างเสริม
ขอให้ลาย**พยับตมา**ยังเหมือนเดิม
น้ำใจเพิ่มค่าชนคนเผ่าไท
อนุรักษ์ประเพณีมีมีเสี้อม
สลับเลื่อมลายชนตสุวใส
สมกับเป็น**พยับตมา**กลางป่าไพร
เชิดชูให้ร่ามเรืองสมเวียงอินทร์
แม้ไม่ตื่นสาละวินถิ่นความหลัง
ก็คงยังสืบสานวัฒนธรรมถิ่น
สหทนาภาษาตนเป็นอาจิน
ได้ยลยินสำเนียงเสียงชาวไท

การแต่งกายได้เห็นเป็นไตอยู่
ได้มาตุได้เห็นเป็นบุญใหญ่
หุ่กทางเกว^๑โค้นโห่งโยคงเป็นไต
เอกลักษณในพนาห่านิยม
ทญิงหุ่กซิ่นลวดลายสวยสดใส
สวมเสื้อไตป้ายข้างตุงามสม
ชมพุสวยลีไลไลได้เชยชม
มีขึ้นชมด้วยลีลันฉันทามตา
ยินผู้เฒ่าเล่าขานวันวานนั้น
โปโมเฮงยิตม่นพระศาสนา
ผู้ก่อตั้งสภากฎีวัตไตในพนา
มีชื่อว่า ที.จารย์.ซี. นีตวรจำ

เป็นนักสู้ชาวไทที่ใหญ่ยิ่ง
บุรณะสิ่งสำคัญนั้นน่าอัศจรรย์
เจตีย์ทองมรดกไทได้สร้างทำ
ศิลปกรรมนำใจให้ชื่นชู
แพรวพราวดุจดั่งส่องสว่าง
ส่องนำทางสู่ธรรมนำทุกผู้
ฟ้าเวียงอินทร์มีจากกันจากพญ
ถึงจะอยู่ไกลห่างต่างแดนกัน
จะจดจำไมตรีที่มีให้
จะส่งเยื่อทวงใยร่วมสานฝัน
จะรำลึกฟ้าเวียงอินทร์ถึงสำคัญ
ขอเถอนั้นศานติสุขทุกเวลา

ភាគដង្ក

วันเกิดของเมืองเชียงใหม่

การสร้างเมืองเชียงใหม่ออกจะมีความสับสนกันอยู่บ้าง เพราะจากหลักฐานในตำนานต่างๆ มีการกล่าวคลาดเคลื่อนกันในเรื่องของเวลา

ผู้รู้บางท่านเห็นว่า น่าจะมีการสร้าง ๒ กรณี คือ สร้างครั้งแรกในปี พ.ศ. ๑๘๓๕ หลังจากที่พญามังรายเสด็จประพาสดอยสุเทพ โดยสร้างมณเฑียรที่พักอาศัย ด้วยเห็นว่าเป็นชัยภูมิที่ดี ครั้งนี้ไม่ถือเป็นการสร้างเมือง ซึ่งการสร้างเมืองนั้นมาสร้างกันอย่างเป็นทางการเป็นลำดับในปี พ.ศ. ๑๘๓๙ โดยพญามังรายได้เชิญสองพระสหาย คือ พ่อขุนรามคำแหงหรือพญาร่วงแห่งสุโขทัย และพญางำเมืองแห่งพะเยา มาช่วยพิจารณาทำเลเมืองด้วย

การก่อสร้างป้อมปราการ กำแพง ชุมประตุมือง ปราสาทราชวัง รวมไปถึงการขุดคูเมือง จึงเริ่มต้นขึ้นนับแต่นั้น

การกำหนดวันเกิดของเมืองเชียงใหม่ยึดเอาจากศิลาจารึกวัดเชียงมั่น ซึ่งได้ระบุวันเวลาเริ่มสร้างเมืองเชียงใหม่ไว้อย่างชัดเจน คือ วันพฤหัสบดี ขึ้น ๘ ค่ำ เดือนวิสาขะตรงกับเดือน ๘ เหนือ หรือเดือน ๖ ภาควกลาง ปีวอก ยามแตรรุ่งแล้วสองลูกนาที่ ปลายสองบาท อันเป็นวันทางจันทรคติ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นวันทางสุริยคติ ก็คือ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๑๘๓๙ เวลาประมาณ ๔.๐๐ นาฬิกานั้นเอง

ขอหยั่นตะ เจ้าน้อยผู้ก่อตั้ง

ขบวนการหนุ่มศึกษา

จากการที่ผู้เขียนได้มีโอกาสพบกับคุณคีนโส ใจเย็น ที่โรงแรมสุวรรณกิตติในเมืองเชียงใหม่ นั้น ทำให้ทราบว่า เจ้าน้อยขอหยั่นตะ ผู้ก่อตั้งขบวนการหนุ่มศึกษาแม่ทัพไทยใหญ่แห่งกองกำลังกู้ชาติไต (สหรัฐไทยเดิม) ได้เคยนำขบวนการกู้ชาติหนุ่มศึกษาเข้ามาอยู่ในเขตแดนของประเทศไทยที่บ้านหลักแต่ง ตำบลเปียงหลวง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑

“หยั่นตะ” เป็นสำเนียงของไทยใหญ่ เรียงตามสำเนียงเดิม แต่ถ้าเป็นภาษาไทยสยาม (ไทยน้อย) ก็หมายถึง ยันตระ หรือ ยันตร์ หรือ ชยันตร์ คำว่า “ขอ” เป็นภาษาบาลี สำเนียงไทยใหญ่ หมายถึง โส หรือ สุ

เจ้าน้อยขอหยั่นตะได้เข้ามาอยู่ที่ปางใหม่สูง ปางตองอ่างขาง และเปียงหลวงตามลำดับ ส่วนพลเอกโปโมเฮงนั้นได้เข้ามาหลังจากเจ้าน้อยขอหยั่นตะ

ขบวนการกู้ชาติหนุ่มศึกษาได้รวบรวมผู้กล้าชาวไตจัดเป็นกองทัพไทยใหญ่ขึ้นตามหัวเมืองต่างๆ หลายหัวเมือง มีการฝึกทหารแบบใหม่ โดยใช้วิธีการฝึกของกองทัพไทยเป็นแบบฉบับ ใช้ภาษาทหารแบบไทย มีการแต่งเพลงชาติไทยใหญ่ขึ้นมาใหม่ โดยเลียนแบบเพลงชาติไทยทั้งเนื้อร้องและทำนอง

การจัดตั้งกองทัพบกของขบวนการกู้ชาติไทยใหญ่ รวมทั้งหมด
๑๑ กองพัน กองพันที่ ๗ มีพันตรีบัวเชื่อง (โมเฮง) และอุเป้งหย่า
เป็นผู้บัญชาการกองพัน มีฐานปฏิบัติการอยู่ที่เมืองหยองห้วย เมือง
ปางโหลง (ปางหลวง) เมืองตองยี เมืองนาย เมืองหมอกใหม่ และ
ผ่านทะเลสาบอินเล

การจัดตั้งกองทัพบกเกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๗
ซึ่งเป็นเวลาที่มีการรบพุ่งกันกับทหารพม่าอยู่ตลอดเวลา โดยมีการรบ
รวมทั้งหมด ๒๐๙ ครั้ง

ส่วนเจ้าน้อยซอหยั่นตะดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการอยู่ ณ
ฐานปฏิบัติการบ้านหนองป่าคำ ในเขตเมืองหาง ทางด้านทิศตะวันออก
ของแม่น้ำสาละวิน ใกล้จังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

- ชายชื่น คำแดงยอดไธย. เอกสารความเชื่อและพิธีกรรมของ
คนไทยใต้ที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาชาวไทย : ศึกษากรณี
ไทยใหญ่. เชียงใหม่, ๒๕๓๗.
- ชอหยั่นตะ. ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
บ้านเปียงหลวง, คณะกรรมการ. เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับวัดฟ้า
เวียงอินทร์. ม.ป.ท., ๒๕๕๑. (อัดสำเนา)
- ปราณี ศิริธร. เหนือแคว้นแดนสยาม. เชียงใหม่ : สานนาสาร, ๒๕๒
๘.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ :
คุรุสภา, ม.ป.ป.
- สร้อยดี อ่องสกุล. ประวัติศาสตร์ล้านนา. กรุงเทพมหานคร :
อมรินทร์พับลิชชิง, ๒๕๓๙.
- อริชา ชื่นใจ. “วไรตี้ มนต์เสน่ห์ของผู้คนในชุมชนเขาที่โอบล้อม”
เดลินิวส์. ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๒, หน้า ๕

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ (นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)
รองอธิบดีกรมวิชาการ (นางอารีรัตน์ วัฒนสิน)
รองอธิบดีกรมวิชาการ (นายประสาธ สอ้านวงศ์)
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือ (นายวินัย รอดจ่าย)

ผู้เขียน

นางสาววิภาดา เปรมวุฒิ นางวลัยพร ถาอ้าย

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวพรรณงาม แยมบุญเรือง

บรรณาธิการ

นายมานพ ถนอมศรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวขวัญฟ้า นิยมในธรรม

ภาพประกอบ

นางสาววิภาดา เปรมวุฒิ นางวลัยพร ถาอ้าย

ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม

นางสาววิภาดา เปรมวุฒิ นายมานพ ถนอมศรี
นางวลัยพร ถาอ้าย

ประสานงานพิมพ์

นางมาลีรัตน์ อุดลชีวะ นางศิริลักษณ์ จันทรรวานนท์

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง วัดฟ้า-
เวียงอินทร์ ถิ่นคนไต เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มวิชา
สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว
อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔

๐
๐๑๖/ ✓

(นายอำรุง จันทวานิช)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

จะจดจำไมตรีที่มีให้
จะส่งเยื่อห่วงใยร่วมผาณผืน
จะรำลึกฟ้าเวียงอินทร์ถิ่นสำคัญ
ขอเถื่อนในศานติสุข ชบ กเวลา